

ORTAÖĞRETİM COĞRAFYA ÖĞRETMENLERİNİN YENİ PROGRAM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ: TRABZON ÖRNEĞİ

Abdulkadir UZUNÖZ*

Yavuz AKBAŞ**

ÖZ

Öğretim programının pilot çalışma yapılmadan ülke genelinde uygulamaya girmesi beraberinde birtakım sorunlar getirmiştir. Bu sebeple ortaöğretim yeni programı hakkında öğretmen düşüncelerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma modeli kullanılırken, araştırma yöntemi olarak survey (tarama), araştırma tekniği olarak da anket kullanılmıştır. Araştırma 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılı sonunda Trabzon iline bağlı 10 ilçedeki bütün ortaöğretim okullarını kapsamaktadır. Bunun için bu ilçelerdeki 57 okulda görev yapan 66 bay ve 33 bayan öğretmene anket uygulanmıştır. Araştırmada öğretmen anketinden elde edilen veriler ışığında, öğretmenlerin programın eksikleri olduğunu ve düzenlemeler gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir. Araştırmanın sonunda program geliştirme uzmanlarına ve öğretmenlere bazı tavsiyelerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Ortaöğretim, Coğrafya, Öğretmen, Programı

REFLECTIONS OF THE SECONDARY SCHOOL GEOGRAPHY TEACHERS ON THE NEW CURRICULUM: THE TRABZON CASE

ABSTRACT

The new geography curriculum brought about some problems throughout the country as it was introduced without any pilot study. For this reason, the present research aimed to investigate secondary school geography teachers' reflections on the new curriculum. This is a quantitative research using a questionnaire survey. The research covers 57 secondary schools in central Trabzon and its districts during 2009-2010 educational year(s) and the teachers involved in this research are 66 males and 33 females. The research shows that according to secondary school teachers, the new curriculum needs some certain amendments. At the end of the research, some further suggestions are presented.

Keywords: Secondary Education, Geography, Teacher, Curriculum

---

* Dr, KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Trabzon.

** Dr, KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Trabzon.

Giriş

Toplumunu oluşturan bireylerde yaşanan mekânın doğru algılanması ve günümüzde sağlıklı bir çevrede yaşamak için ön görülen doğa-insan uyumunun sağlanmasında, coğrafyanın oynayacağı rolünün etkinliği coğrafya eğitiminin etkinliği ile paralellik göstermektedir. İnsan ile yeryüzü arasındaki ilişkileri en güzel bir şekilde düzenleyen bu bilim dalının pratikte kullanılması toplumda iyi coğrafya eğitimi almış insanların artmasına bağlıdır (Efe, 1997). Ülkemizde coğrafya eğitimine göz atacak olursak; tarihsel süreç incelendiğinde coğrafya eğitimiyle ilgili olarak altı değişim söz konusudur. Bunlar; 1)1942 yılı coğrafya öğretim programı, 2)1957 yılı coğrafya öğretim programı 3)1973 yılı coğrafya öğretim programı, 4)1983 yılı coğrafya öğretim programı, 5)1992 yılı coğrafya öğretim programı, 6) 2005 yılı öğretim programı ve yapılandırmacı yaklaşım.

Ülkemizin ilk ayrıntılı öğretim programı 1941 yılında düzenlenen I. Coğrafya Kongresi sonucu oluşturulmuştur (Doğanay, 2002:327). Bu program genel liseler ve meslek liselerinin her sınıfında haftada ikişer saat coğrafya dersi okutulmasını öngörmüş, bazı küçük değişikliklere rağmen 1973 yılına kadar devam etmiştir.

1957 yılı coğrafya öğretim programı; diğer programlarla birlikte ele alınıp düzenlenmiştir. 1942 programında harita bilgisi içerisinde yalnızca topografya haritalarına değinilirken, yeni programda plan ve harita ünitesine yer verilmiş ve programda uygulamalara da yer verilmiştir (T.D. 976, 1957).

1973 yılı coğrafya öğretim programı; 29.12.1973 tarihli Talim Terbiye Kurulunun kararıyla hazırlanıp, 1974–1975 Öğretim yılında uygulamaya konulan modern anlamdaki ilk coğrafya öğretim programıdır ve 1983'e kadar yürürlükte kalmıştır. Bu programda genel olarak coğrafya öğretiminin amaçları belirlendikten sonra ayrı ayrı genel coğrafya ve ülkeler coğrafyası dersleri öğretiminin amaçları da belirlenmiştir. Bu derslerin konuları ve alt başlıkları ayrıntılı olarak belirtilerek, bunlara yönelik ders kitaplarının hazırlanmasına karar verilmiştir (Gümüş, 2004). Bu değişime rağmen, içeriğin niteliği ve konuların seviyesine yönelik açıklamalar getirilmemiştir.

1983 yılı coğrafya öğretim programında coğrafya öğretiminin genel amaçları belirtilmiş buna karşın ülkeler coğrafyası ve Türkiye coğrafyası derslerinin amaçları belirtilmemiş (T.D. 2146, 1983). Coğrafya dersleri 1974–1975 yılı öncesinde olduğu gibi tekrar liselerin bütün sınıflarına dağıtılmıştır. Daha önceki yıllarda okutulmuş olan genel coğrafya konuları coğrafya 1, ülkeler coğrafyası konuları coğrafya 2 ve Türkiye coğrafyası konuları ise; coğrafya 3 adı altında toplanmıştır (Doğanay, 1989). Bu programın en önemli özelliği ortaokul ve lise okutulan coğrafya Türkiye coğrafyası dersi konularıyla bağlantılı olmalarıdır. 1987–1988 döneminde yapılan değişiklikle liselerin 2. ve 3. sınıf fen şubelerinde coğrafya dersleri 'seçmeli ders' duru-

muna getirilmiştir. Ticaret ve Endüstri Meslek Liselerinde coğrafya dersleri tamamen kaldırılmıştır (Engin, Akbaş ve Gençtürk, 2003).

1992 yılı coğrafya öğretim programı "Ortaöğretim Kurumlarında Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği" ile ders geçme ve kredili sisteme geçilmiştir. Öğretim programı coğrafya öğretiminin genel amaçlarında bir değişiklik meydana getirmemiştir. 1992 öğretim programında hedef davranışlar yine yer almamıştır. Konuların özelliklerine göre tarih bilgisi verilmesi vurgulanmıştır. Derslerin içeriğinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler bazı ünitelerin adının değişmesi ya da içinde yer alan bazı konuların çıkarılması veya eklenmesi şeklinde gerçekleşmiştir (T.D. 2357, 1992).

2005 yılı öğretim programı ve yapılandırmacı yaklaşımla coğrafya 9, Türkiye fiziki coğrafyası, Türkiye beşeri ve ekonomik coğrafyası, ülkeler coğrafyası, turizm coğrafyası, çevre ve insan dersleri tek bir isim altında coğrafya dersi olarak yeniden yapılandırıldı. Yeni programda ortaöğretimin 4 yıla çıkarılmasına paralel olarak 9. sınıf coğrafya, 10. sınıf coğrafya, 11. sınıf coğrafya ve 12. sınıf coğrafya olarak adlandırıldı. Coğrafya 9'dan coğrafya 12'ye kadar Doğal sistemler, Beşeri sistemler, Mekânsal bir sentez: Türkiye, Küresel bir ortam: Bölgeler ve ülkeler ve Çevre ve toplum olmak üzere 5 adet ortak öğrenme alanı belirlendi.

Coğrafya eğitimi aracılığıyla öğrenciler dünyanın farklı ekonomilerini, kültürlerini, mekânlarını, insanlarını ve onların kendileri ile olan bağlantı ve ilişkilerini anlamaya başlarlar. Öğrenciler, sağlam bir temel üzerindeki coğrafi bilgi sayesinde birbirleriyle bağlantılı farklı konular hakkında beceri ve bakış açılarıyla, değerli fikirlere ulaşarak, konuları daha iyi analiz edebilirler (Kızılçaoğlu ve Taş, 2007). Buna karşın öğrenciler coğrafyayı sıkıcı, ezbere dayalı ve zor bir ders olarak nitelendirmektedir. Diğer taraftan öğretmenler, akademisyenler hatta eğitim sistemimizde belirleyici rol oynayan bürokratlar da coğrafyayı dağları, gölleri ezberleten, tasvire dayalı bir bilim olarak görmektedirler (Akyol, 2004; Tümertekin ve Özgüç, 2000; Arı, 2008). Bu düşünce bile coğrafya öğretiminde bir şeylerin doğru yapılmadığı ve birtakım köklü ve kalıcı değişikliklerin yapılmasının gerekliliğini vurgulamaktadır (Buldan ve Oban 2004; Gümüş 2004; Semenderoğlu 2004; Solmaz ve Uzunöz 2009). Öğretimde artık geleneksel yöntemler bırakılmalı, çağdaş, modern yöntemler kullanılmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı son olarak 2005 yılında günümüz dünyasını anlama ve anlamlandırmada eğitim programlarının sürekli geliştirilmesi, gelecek nesillere daha iyi imkânlar sunmak ve bilinçli vatandaşlar olarak yetiştirilmelerini sağlamak açısından son derece önemli olduğunu ileri sürerek, program değişikliğine gitmiştir (MEB, 2005). Yapılandırmacı yaklaşım temelinde yeni coğrafya öğretim programı geliştirilmiş ve 2005–2006 öğretim yılında ülkemizin tüm okullarında uygulamaya konulmuştur. Özellikle coğrafya gibi bilginin sık sık güncellenmesi gereken bir alanda program

geliştirme daha da önem taşımaktadır. Geleneksel eğitim yaklaşımlarının yetersiz kaldığı, mutsuz bireyler yetiştirdiği bilgi teknoloji çağında bilim ve teknolojinin hızla değiştiği, bilginin çok çabuk arttığı ve sorunların çok karmaşık bir yapıda ortaya çıktığı günümüz toplumu ezber bilgileri kullanan bireylere değil de bilgiyi analiz edip yeni bilgiler sentezleyebilen, oluşturduğu sentezi karmaşık yapıdaki sorunların çözümünde kullanabilen, bilim, teknoloji, toplum ve çevre arasındaki ilişkiyi görebilen bireyler için yapılandırıcı yaklaşım ön plana çıkmaktadır (Yalçın ve Bayrakçeken, 2010). Eğitim sistemindeki bu yenileşme ve yeniden yapılanmayla birlikte düşünen, sorgulayan, araştıran, olaylara bilimsel yaklaşan, elde ettiği bilgileri yorumlayan, edindiği bilgilerden yola çıkarak yeni bilgiler ve durumlar üreten bireyleri yetiştirmek amaçlanmıştır. Yenilenen coğrafya öğretim programı ise; öğrencilerin deneyimlerini ve ön bilgilerini dikkate alır, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini destekler ve geliştirir (Gülersoy, 2007). Öğrencilere doğal, beşeri sistemler arasındaki karşılıklı etkileşimi mekânsal boyutta irdeleyebilme becerisiyle yaşadıkları alandan başlayarak bölge, ülke ve dünyayla ilgili coğrafi bilinç (mekânsal değerlere sahip çıkma, tasarruf bilinci, ekolojik ve sosyo-kültürel sorumluluk, küresel-ulusal-yerel ilişkiler ağını algılayabilme ve bu çerçevede Türkiye'nin konum özelliklerini kavrayabilme, vatan bilinci) kazandırmayı amaçlamaktadır (Meb, 2005). Buradan hareketle, çalışmayla uygulamaya konulan yeni coğrafya öğretim programının öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır.

1-Ortaöğretim coğrafya öğretmenlerinin cinsiyete göre yeni öğretim programı hakkındaki görüşleri nelerdir?

2-Ortaöğretim coğrafya öğretmenlerinin deneyime göre yeni öğretim programı hakkındaki görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmada nicel araştırma modeli kullanılırken, araştırma yöntemi olarak survey (tarama) kullanılmıştır. Kullanılan teknik survey yönteminde sıklıkla kullanılan veri toplama aracı olan ankettir.

Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, Trabzon iline bağlı her türdeki ortaöğretim okullarında görev yapan bütün coğrafya öğretmenlerini kapsamaktadır.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örneklemini, Trabzon iline bağlı 10 ilçedeki 57 ortaöğretim okulu ve bu okullarda görev yapmakta olan 99 öğretmen oluşturmaktadır. Örnekleme sayısı evrenin (148) %5-10'unu sağladığından yeterlidir (Anderson, 1990).

Tablo 1: Çalışma Grubunda Yer Alan Öğretmenlerin, Cinsiyet, Mesleki Hizmet Yılı ve Mezuniyetlerine Göre Dağılımı

Kişisel Bilgiler		f	%	Toplam
Cinsiyet	Erkek	66	66,66	99
	Kadın	33	33,34	
Hizmet Yılı	1-5	11	11,12	99
	6-10	14	14,14	
	11-15	20	20,20	
	16-20	30	30,30	
	20 ve +	24	24,24	
Mezuniyet	Lisans Tamamlama	2	2,02	99
	Eğitim Fak.	80	80,80	
	Fen-Edebiyat	11	11,12	
	Y. Lisans	6	6,6	

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımlarına bakıldığında, % 66,66'sı erkek, % 33,34'ü kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Öğretmenlerin % 30,30'u 16-20 yıl hizmet yılına sahip, % 80,80'i de eğitim fakültesi mezunudur (Tablo 1).

Veri Toplama Aracı

Öğretmenlerin yeni coğrafya öğretim programı hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış "Likert Tipi Öğretmen Anketi" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Çünkü; likert tipi derecelendirilmiş olduğundan daha duyarlı sonuç vermektedir (Duatpe ve Çilesiz, 1999). Hazırlanan bu anket kapsam geçerliliğini sağlaması amacıyla konunun uzmanlarına gösterildi (Tavşancıl, 2005). Bazı maddeler çıkarıldı bazı maddeler de parçalanıp, bir kısmı atıldı. Daha sonra anket iki Türkçe öğretmenine gösterilerek anketin dili kontrol edildi. Anlam açık, dil sade dil bilgisi bakımından doğru olmaları için gerekli düzenlemeler yapıldı. Maddeler yeniden düzenlenirken yönlendirici ve tarafsız olmalarına dikkat edildi. İç tutarlılığı test etmek için her bir maddeye verdikleri puan ortalamaları en düşükten en yükseğe sıralandı. Alt ve üst gruplar (%27) oluşturuldu. Her madde için ortalamalar bulundu. Ortalamalar arasındaki farkın manidarlığı için Bağımsız t testi yapıldı (Büyüköztürk, 2004). Antalyalı (2005)'e göre; analizde önemli olan (sig. 2 tailed) iki yönlü önemlilikdir. Ölçekte her bir madde için hem varyansların eşitliği hem de varyansların eşitsizliği alanlarında iki yönlü önemlilik $p < 0.05$ çıktığından ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğu söylenebilir. Sonuçta 2 bölümden oluşan 25 maddelik bir ölçek ortaya çıktı. I.Bölüm 2 sorudan oluşan kişisel bilgileri, II.Bölüm 23 sorudan oluşan öğretmenlerin öğretim programı hakkındaki görüşlerini tespit etmeye

yöneliktir. Puanlama; 1 puan: Kesinlikle katılmıyorum, 2 puan: Katılmıyorum, 3 puan: Fikrim Yok, 4 puan: Katılıyorum, 5 puan: Kesinlikle Katılıyorum.

Öğretmen Anketinin Analizi

Öğretmen anketinden elde edilen veriler SPSS/PC 11.0 for WINDOWS paket programına girilmiştir. Anketin güvenilirliği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunun için Cronbach Alfa testi uygulanmıştır. Güvenirlilik katsayısı Cronbach Alfa .94 olarak tespit edilmiştir. Özdamar (1999)'da $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir. Ölçekten en fazla alınabilecek puan 115, en düşük puan ise 23'dür. Verilerin, yüzde (%) ve frekans (f), analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular yorumlanarak raporlaştırılmıştır.

Bulgular

Öğretmenlerin yeni programla ilgili görüşleri, deneyim ve cinsiyetlerine göre tablolaştırılarak, betimlemesi yapılmıştır.

Tablo 2: Yeni Programla Öğrenci Merkezli Ders İşlenebilir

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	7	63.6	13	72.2	4	66.7	19	61.3	43	65.2
	Katılıyorum	3	27.3	5	27.8	1	16.7	12	38.7	21	31.8
	Fikrim Yok	1	9.1	0	0	1	16.7	0	0	2	3
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	5	55.6	7	58.3	5	71.4	5	100	22	66.7
	Katılıyorum	4	44.4	5	41.7	2	28.6	0	0	11	33.3
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Öğretmenlerin yeni programla öğrenci merkezli ders işlenmesi ile ilgili görüşleri: Bay öğretmenlerin % 65,2'si kesinlikle katıldığını, %31,8'i de katıldığı belirtirken, özellikle 6–10 yıl deneyimli bay öğretmenlerin büyük oranda bu görüşe katıldığı görülmektedir. Buna karşın bayan öğretmenlerin % 66,7'si kesinlikle katıldığını, %33,3'ü de katıldığını belirtmektedir. Bayan öğretmenlerin ise 16–25 yıl deneyime sahip olanları tamamen bu görüşe katıldıkları tespit edilmektedir (Tablo 2).

Tablo 3: Yeni Programla Öğrenci Bilgiyi Ezber Yoluyla Edilgen Bir Şekilde Öğrenmez

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	3	27.3	9	50	1	16.7	4	12.9	17	25.8
	Katılıyorum	7	63.6	9	50	4	66.7	26	83.9	46	69.7
	Fikrim Yok	0	0	0	0	0	0	1	3.2	1	1.5
	Katılmıyorum	1	9.1	0	0	1	16.7	0	0	2	3.0
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	8	88.9	7	58.3	0	0	5	100	20	60.6
	Katılıyorum	0	0	2	16.7	7	100	0	0	9	27.3
	Fikrim	1	11.1	3	25.0	0	0	0	0	4	12.1
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 3’de öğretmenlerin yeni programla öğrenci bilgiyi ezber yoluyla edilgen bir şekilde öğrenmemesiyle ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenlerin % 25, 8’i kesinlikle katıldığını, % 69,7’si katıldığını belirtirken, özellikle 0–5 yıl deneyimli bay öğretmenlerin ve 11–15 yıl deneyimli bay öğretmenlerin daha yüksek oranda bu görüşe katıldıkları tespit edilmektedir. Bayan öğretmenler ise bu görüşe % 60,6 oranında kesinlikle katıldıklarını, %27,3 oranında da katıldıklarını belirtmektedir. Bayan öğretmenler de aynı deneyimdeki bay öğretmenlere paralellik göstermektedir.

Tablo 4: Yeni Programla Öğrenci Öğrenme-Öğretme Sürecine Aktif Katılarak Öğrenir

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	6	54.5	15	83.3	2	33.3	17	54.8	40	60.6
	Katılıyorum	4	36.4	3	16.7	3	50.0	14	45.2	24	36.4
	Katılmıyorum	1	9.1	0	0	1	16.7	0	0	2	3.0
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
	Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	5	55.6	7	58.3	5	71.4	5	100	22
Katılıyorum		4	44.4	5	41.7	2	28.6	0	0	11	33.3
Katılmıyorum		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam		9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 4’de öğretmenlerin yeni programla öğrenci öğrenme-öğretme sürecine aktif katılarak öğrenmesi ile ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenler % 60,6 oranında kesinlikle katıldıkları, %36,4 oranında da katıldıklarını ifade etmektedirler. Özellikle 0–5 yıl ve 16–25 yıl deneyime sahip

bay öğretmenler daha fazla oranda olumlu görüş belirterek öne çıkmaktalar. Bayan Öğretmenler ise; 66,7 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 33,7 oranında katıldıkları yönünde görüş belirttikleri dikkat çekmektedir. Bayan öğretmenlerin görüşlerinde deneyime paralellik görülmektedir.

Tablo 5: Yeni Programla Öğrenci Bilgiyi Anlamlandırarak Yapılandırılmaz

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	6	54.5	14	77.8	1	16.7	1	35.5	32	48.5
	Katılıyorum	4	36.4	4	22.2	3	50.0	1	51.6	27	40.9
	Fikrim Yok	0	0	0	0	1	16.7	4	12.9	5	7.6
	Katılmıyorum	1	9.1	0	0	1	16.7	0	0	2	3.0
	Toplam	11	100	18	100	6	100	3	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	0	0	7	58.3	0	0	5	100	12	36.4
	Katılıyorum	9	100	5	41.7	7	100	0	0	21	63.6
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 5’de öğretmenlerin yeni programla öğrenci bilgiyi anlamlandırarak yapılandırılmamasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenler bu görüşe % 48,5 oranında kesinlikle katıldıkları, %40,9 oranında katıldıklarını belirtirken, özellikle 6–10 yıl deneyimli bay öğretmenlerin bu görüşe daha yüksek oranda katıldıkları dikkati çekmektedir. Bayan öğretmenler ise bu görüşe %36,4 oranında kesinlikle katıldıklarını, %63,6 oranında katıldıklarını belirtirken, özellikle 16–25 yıl deneyime sahip bayan öğretmenler daha yüksek oranda bu görüşe katılmaktalar.

Tablo 6: Yeni Programla Öğrenci Bilgiyi Anlamlandırarak Yorumlar

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	F	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	6	54.5	8	44.4	1	16.7	4	12.9	19	28.8
	Katılıyorum	4	36.4	6	33.3	4	66.7	27	87.1	41	62.1
	Katılmıyorum	1	9.1	4	22.2	1	16.7	0	0	6	100
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	5	55.6	10	88.3	2	28.6	0	0	17	51.5
	Katılıyorum	4	44.4	2	16.7	5	71.4	5	100	16	48.5
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 6'da öğretmenlerin yeni programla öğrencilerin bilgiyi anlamlandırarak yorumlaması ile ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenler bu görüşe % 28,8 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 62,1 oranında katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenler ise % 51,5 oranında bu görüşe kesinlikle katıldıklarını, % 48,5 oranında katıldıklarını belirtmişlerdir. Bay ve bayan öğretmenlerin kesinlik belirten ifadeleri paralellik göstererek, deneyim arttıkça azalma göstermektedir. Buna karşın, öğretmenlerin katılımı ifadelere oranı deneyim arttıkça artmaktadır.

Tablo 7: Yeni Programın Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Bilgi Öğrencilerin Günlük Yaşantıları Yoluyla Hayata Taşınabilir Niteliktedir

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	F	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	3	27.3	8	44.4	0	0	0	0	11	16.7
	Katılıyorum	7	63.6	10	55.6	5	83.3	31	100	53	80.3
	Katılmıyorum	1	9.1	0	0	1	16.7	0	0	2	3.0
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	0	0	7	58.3	2	28.6	5	100	14	42.4
	Katılıyorum	6	66.7	2	16.7	5	71.4	0	0	13	39.4
	Fikrim Yok	3	33.3	0	0	0	0	0	0	3	9.1
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 7'de öğretmenlerin yeni programla öğrencilere kazandırmayı hedeflediği bilginin öğrencilerin günlük yaşantıları yoluyla hayata taşınmasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bu görüşe bay öğretmenlerin % 16,7'si kesinlikle katıldıklarını, % 80,3'ü de katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 42,4'ü kesinlikle katıldıklarını, % 39,4'ü de katıldıklarını belirtmişlerdir. Bay öğretmenlerden 0-5 ve 11-15 yıl deneyime sahip olanlar olumsuz görüş belirtirken, bayan öğretmenlerden sadece 6-10 yıl deneyime sahip öğretmenler olumsuz görüş belirtmişlerdir.

Tablo 8'de öğretmenlerin yeni programla öğrencilere kazandırmayı hedeflediği bilginin öğrencilerin meslek yaşantıları yoluyla hayata taşınmasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenler bu görüşe % 28,8 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 54,5 oranında da katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 66,7'si bu görüşe kesinlikle katıldıklarını, % 18,2'si katıldıklarını belirtmektedirler. Buna karşın bay ve bayan öğretmenlerden 6-10 yıl deneyime sahip öğretmenler olumsuz görüş belirtmektedirler.

Tablo 8: Yeni Programın Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Bilgi Öğrencilerin Meslek Yaşantıları Yoluyla Hayata Taşıyamaz

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	3	27.3	8	44.4	1	16.7	7	22.6	19	28.8
	Katılıyorum	7	63.6	6	33.3	4	66.7	19	61.3	36	54.5
	Fikrim Yok	1	9.1	0	0	1	16.7	0	0	2	3.0
	Katılmıyorum	0	0	4	22.2	0	0	0	0	9	13.6
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	5	55.6	7	58.3	5	71.4	5	100	22	66.7
	Katılıyorum	4	44.4	0	0	2	28.6	0	0	6	18.2
	Fikrim Yok	0	0	2	16.7	0	0	0	0	2	6.1
	Katılmıyorum	0	0	3	25.0	0	0	0	0	3	9.1
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 9: Yeni Programın Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Tutum Öğrencilerin Günlük Yaşantıları Yoluyla Hayata Taşınabilir Niteliktedir

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	6	54.5	8	44.4	1	16.7	10	32.3	25	37.9
	Katılıyorum	5	45.5	7	38.9	4	66.7	16	51.6	32	48.5
	Fikrim Yok	0	0	0	0	1	16.7	5	16.1	6	9.1
	Katılmıyorum	0	0	3	16.7	0	0	0	0	3	4.5
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	3	33.3	7	58.3	0	0	5	100	15	45.5
	Katılıyorum	5	55.6	5	41.7	7	100	0	0	17	51.5
	Fikrim Yok	1	11.1	0	0	0	0	0	0	1	3.0
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 9'da öğretmenlerin yeni programla öğrencilere kazandırmayı hedeflediği tutum öğrencilerin günlük yaşantıları yoluyla hayata taşınmasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenler % 37,9 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 48,5 oranında da katıldıklarını belirtirlerken, bayan öğretmenlerin % 45,5 oranında bu görüşe kesinlikle katıldıklarını, % 51,5 oranında da katıldıklarını belirtmişlerdir. Bay öğretmenlerden 6–10 yıl deneyime sahip öğretmenler olumsuz görüş belirtirlerken, buna karşın bayan öğretmenlerin olumsuz görüş ifade etmedikleri görülmektedir.

Tablo 10: Yeni Programın Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Tutum Öğrencilerin Meslek Yaşantıları Yoluyla Hayata Taşınmaz

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	3	27.3	8	44.4	1	16.7	10	32.3	22	33.3
	Katılıyorum	4	36.4	10	55.6	4	66.7	19	61.3	37	56.1
	Fikrim Yok	0	0	0	0	0	0	2	6.5	2	3.0
	Katılmıyorum	1	9.1	0	0	1	16.7	0	0	2	3.0
	Kesinlikle Katılmıyorum	3	27.3	0	0	0	0	0	0	3	4.5
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	8	88.9	7	58.3	0	0	5	100	20	60.6
	Katılıyorum	1	11.1	5	41.7	7	100	0	0	13	39.4
	Fikrim Yok	3	27.3	8	44.4	1	16.7	10	32.3	22	33.3
	Katılmıyorum	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 10'da öğretmenlerin yeni programla öğrencilere kazandırmayı hedeflediği tutum öğrencilerin meslek yaşantıları yoluyla hayata taşınmasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenler bu görüşe % 33,3 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 56,1 oranında da katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenler ise % 60,6 oranında katıldıklarını, % 39,4 oranında da katıldıklarını ifade etmektedirler. Bay öğretmenlerden 0-5 ve 11-15 deneyimli öğretmenler olumsuz görüş belirtirken, buna karşın bayan öğretmenler ise olumsuz görüş belirtmemişlerdir.

Tablo 11: Yeni Programın Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Değerler, Öğrencilerin Günlük Yaşantıları Yoluyla Hayata Taşınabilir Niteliktedir

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	7	63.6	13	72.2	3	50.0	7	22.6	30	45.5
	Katılıyorum	4	36.4	2	11.1	2	33.3	17	54.8	25	37.9
	Fikrim Yok	0	0	0	0	1	16.7	5	16.1	6	9.1
	Katılmıyorum	0	0	3	16.7	0	0	0	0	3	4.5
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	8	88.9	7	58.3	7	100	5	100	27	81.8
	Katılıyorum	1	11.1	5	41.7	0	0	0	0	6	18.2
	Katılmıyorum	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 11’de öğretmenlerin yeni programla öğrencilere kazandırmayı hedeflediği değerler öğrencilerin günlük yaşantıları yoluyla hayata taşınmasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bu görüşe bay öğretmenlerin % 45,5’i kesinlikle katıldıklarını, % 37,9’u katıldıklarını belirtirlerken, bayan öğretmenlerin % 81,8’i kesinlikle katıldıklarını, % 18,2’si de katıldıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bay öğretmenlerden 6–10 yıl deneyimli öğretmenler katılmadıklarını ifade ederlerken, 16–25 yıl deneyimli öğretmenler de kesinlikle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Buna karşın bayan öğretmenlerin olumsuz görüş belirtmedikleri tespit edilmiştir.

Tablo 12: Yeni Program Öğrencilerin Soru Sormasını Engeller

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	4	36.4	8	44.4	3	50.0	7	22.6	22	33.3
	Katılıyorum	7	63.6	6	33.3	3	50.0	24	77.4	40	60.6
	Katılmıyorum	0	0	4	22.2	0	0	0	0	4	6.1
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	8	88.9	7	58.3	7	100	0	0	22	66.7
	Katılıyorum	0	0	5	41.7	0	0	5	100	10	30.3
	Fikrim Yok	1	11.1	0	0	0	0	0	0	1	3.0
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 12’de öğretmenlerin yeni program öğrencilerin soru sormasını engellemesiyle ilgili görüşleri yer almaktadır. Bu görüşe bay öğretmenlerin % 33,3’ü kesinlikle katıldıklarını, % 60,6’sı katıldıklarını belirtirlerken, bayan öğretmenlerin % 66,7’si kesinlikle katıldıklarını, % 30,3’ü de katıldıklarını ifade etmekte. Bay öğretmenlerden 6–10 yıl deneyime sahip öğretmenler olumsuz görüş belirtirlerken, bayan öğretmenlerin görüşlerinin olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13’de öğretmenlerin yeni programın öğrencileri araştırmaya yönlendirmesiyle ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenler % 30,3 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 68,2 oranında katıldıklarını, belirtirlerken, bayan öğretmenlerin % 60,6’sı kesinlikle katıldıklarını, % 33,3’ü de katıldıklarını belirtmektedir.

Tablo 13: Yeni Program Öğrencileri Araştırmaya Yönlendirir

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	7	63.6	8	44.4	2	33.3	3	9.7	20	30.3
	Katılıyorum	4	36.4	9	50.0	4	66.7	28	90.3	45	68.2
	Fikrim Yok	0	0	1	5.6	0	0	0	0	1	1.5
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	8	88.9	7	58.3	5	71.4	0	0	20	60.6
	Katılıyorum	1	11.1	3	25.0	2	28.6	5	100	11	33.3
	Fikrim Yok	0	0	2	16.7	0	0	0	0	2	6.1
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 14: Yeni Program Öğrencilerin Planlama Yapmasını Zorlaştırır

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	6	54.5	8	44.4	1	16.7	11	35.5	26	39.4
	Katılıyorum	5	45.5	6	33.3	4	66.7	14	45.2	29	43.9
	Fikrim Yok	0	0	0	0	1	16.7	6	19.4	7	10.6
	Katılmıyorum	0	0	4	22.2	0	0	0	0	4	6.1
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	3	33.3	7	58.3	7	100	0	0	17	51.5
	Katılıyorum	6	66.7	5	41.7	0	0	5	100	16	48.5
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 14’de öğretmenlerin yeni programla öğrencilerin planlama yapmasının zorlaşmasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenler % 39,4 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 43,9 oranında katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 51,5’i kesinlikle katıldığını, % 48,5’i de katıldıklarını belirtmektedir. Buna karşın bay öğretmenlerden 6–10 yıl deneyime sahip öğretmenler olumsuz görüş belirtirken, bayan öğretmenlerin olumsuz görüş belirtmedikleri tespit edilmektedir.

Tablo 15: Yeni Program Doğa Etkileşime Duyarlıdır

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	3	27.3	11	61.1	1	16.7	10	32.3	25	37.9
	Katılıyorum	5	45.5	6	33.3	5	83.3	17	54.8	33	50.0
	Fikrim Yok	0	0	0	0	0	0	4	12.9	4	6.1
	Katılmıyorum	0	0	1	5.6	0	0	0	0	1	1.5
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	3	33.3	7	58.3	7	100	0	0	17	51.5
	Katılıyorum	6	66.7	5	41.7	0	0	5	100	16	48.5
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 15’de öğretmenlerin yeni programın doğa etkileşimine duyarlı olmasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenlerin % 37,9’u kesinlikle katıldıklarını, % 50 si katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 27,3’ü kesinlikle katıldıklarını, % 69,7’si de katıldıklarını belirtmektedir. Buna karşın 6–10 deneyimli öğretmenler katılmadıklarını, 0–5 yıl deneyimli öğretmenlerde kesinlikle katılmadıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerden sadece 0–5 yıl deneyimli öğretmenler katılmadıklarını ifade etmektedir.

Tablo 16: Yeni Program Öğrencilerin Doğaya Uyumlu Gelişmesini Hedef Alır

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		F	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	6	54.5	8	44.4	1	16.7	8	25.8	23	34.8
	Katılıyorum	4	36.4	10	55.6	3	50.0	17	54.8	34	51.5
	Fikrim Yok	0	0	0	0	1	16.7	6	19.4	7	10.6
	Katılmıyorum	1	9.1	0	0	1	16.7	0	0	2	3.0
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	3	33.3	7	58.3	7	100	5	100	22	66.7
	Katılıyorum	6	66.7	5	41.7	0	0	0	0	11	33.3
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 16’da öğretmenlerin yeni programın öğrencilerin doğayla uyumlu gelişmesini hedef almasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bu görüşe bay öğretmenler % 34,8 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 51,5 oranında da katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 66,7’si kesinlikle katıldıklarını, % 33,3’ü ise katıldıklarını belirtmektedir. Buna karşın bay öğretmenlerden 0–5 yıl ve 11–15 yıl deneyimli öğretmenlerin olumsuz görüş belirttiklerini tespit edilmektedir.

Tablo 17: Yeni Program İnsan Etkileşimine Duyarsızdır

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	3	27.3	5	27.8	0	0	5	16.1	13	19.7
	Katılıyorum	4	36.4	5	27.8	4	66.7	17	54.8	30	45.5
	Fikrim Yok	3	27.3	5	27.8	0	0	5	16.1	13	19.7
	Katılmıyorum	1	9.1	3	16.7	2	33.3	4	12.9	10	19.7
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Katılıyorum	6	66.7	9	75	7	100	5	100	27	81.8
	Fikrim Yok	3	33.3	0	0	0	0	0	0	3	9.1
	Katılmıyorum	0	0	3	25	0	0	0	0	3	9.1
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 17’de öğretmenlerin yeni programın insan etkileşime duyarsız olduğuyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenlerin % 19,7’si kesinlikle katıldıklarını, % 45,5’i ise katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 81,8’i katıldıklarını belirtmekte. Bay öğretmenler %15,2 oranında olumsuz görüş belirtirken, bayan öğretmenlerden sadece 6–10 yıl deneyimli öğretmenler olumsuz görüş belirtmekte.

Tablo 18: Yeni Programın Öğrencileri Tasarruf Yapmaya Özendiren Bir İçeriği Yoktur

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		F	%
		f	%	f	%	f	%	F	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	3	27.3	8	44.4	0	0	6	19.4	17	25.8
	Katılıyorum	5	45.5	1	5.6	6	100	25	80.6	37	56.1
	Fikrim Yok	0	0	5	27.8	0	0	0	0	5	7.6
	Katılmıyorum	3	27.3	4	22.2	0	0	0	0	7	10.6
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	3	33.3	0	0	0	0	5	100	8	24.2
	Katılıyorum	6	66.7	12	100	7	100	0	0	25	75.8
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 18’de öğretmenlerin yeni programın öğrencileri tasarruf yapmaya özendiren bir içeriğinin olmamasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bu görüşe bay öğretmenler % 25,8 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 56,1 oranında katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 24,2’si kesinlikle katıldıklarını, % 75,8’i ise katıldıklarını belirtmektedir. Bununla birlikte bay öğretmenlerden 0–5 yıl ve 6–10 yıl deneyimli öğretmenler katılmadıklarını belirtirken, bayan öğretmenler ise olumsuz görüş ifade etmemişlerdir.

Tablo 19: Yeni Program Öğrenciler İçin Olayların Yaşanılan Alan Ölçeğinde Algılanmasına Yönelik Bir İçeriği Öngörür

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		F	%
		f	%	f	%	F	%	F	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	7	63.6	13	72.2	2	33.3	7	22.6	29	43.9
	Katılıyorum	4	36.4	2	11.1	4	66.7	23	74.2	33	50
	Fikrim Yok	0	0	3	16.7	0	0	1	3.2	4	6.1
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	3	33.3	9	75	5	71.4	0	0	17	51.5
	Katılıyorum	6	66.7	3	25	2	28.6	5	100	16	48.5
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 20'de öğretmenlerin yeni program öğrenciler için olguların yaşanılan bölge ölçeğinde algılanmasına yönelik bir içeriği öngörmemesiyle ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenlerin % 40,9'u kesinlikle katıldıklarını, % 37,9'u katıldığını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 42,4'ü kesinlikle katıldığını, % 57,6'sı kesinlikle katıldıklarını belirtmektedirler. Buna karşın bay öğretmenlerden 11-15 ve 16-25 yıl deneyime sahip öğretmenler olumsuz görüş belirtirken, bayan öğretmenlerin olumsuz görüş belirtmedikleri tespit edilmiştir.

Tablo 20: Yeni Program Öğrenciler İçin Olguların Yaşanılan Bölge Ölçeğinde Algılanmasına Yönelik Bir İçeriği Öngörmez

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		F	%
		%	f	%	f	%	F	%	F		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	7	63.6	13	72.2	1	16.7	6	19.4	27	40.9
	Katılıyorum	4	36.4	2	11.1	3	50	16	51.6	25	37.9
	Fikrim Yok	0	0	3	16.7	1	16.7	5	16.1	9	13.6
	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	0	0	1	16.7	4	12.9	5	7.6
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	3	33.3	9	75	2	28.6	0	0	14	42.4
	Katılıyorum	6	66.7	3	25	5	71.4	5	100	19	57.6
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 20'de öğretmenlerin yeni program öğrenciler için olguların yaşanılan bölge ölçeğinde algılanmasına yönelik bir içeriği öngörmemesiyle ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenlerin % 40,9'u kesinlikle katıldıklarını, % 37,9'u katıldığını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 42,4'ü

kesinlikle katıldığını, % 57,6'sı kesinlikle katıldıklarını belirtmektedirler. Buna karşın bay öğretmenlerden 11–15 ve 16–25 yıl deneyime sahip öğretmenler olumsuz görüş belirtirlerken, bayan öğretmenlerin olumsuz görüş belirttikleri tespit edilmektedir.

Tablo 21: Yeni Program Öğrenciler İçin Olayların Yaşanılan Ülke Ölçeğinde Algılanmasına Yönelik Bir İçeriği Öngörür

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		f	%
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	1	9.1	5	27.8	1	16.7	3	9.7	10	15.2
	Katılıyorum	10	90.9	5	27.8	3	50	18	58.1	36	54.5
	Fikrim Yok	0	0	0	0	2	33.3	10	32.3	12	18.2
	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	1	5.6	0	0	0	0	1	1.5
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	0	0	2	16.7	0	0	0	0	2	6.1
	Katılıyorum	8	88.9	7	58.3	7	100	5	100	27	81.8
	Katılmıyorum	1	11.1	3	25	0	0	0	0	4	12.1
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 21'de yeni program öğrenciler için olayların yaşanılan ülke ölçeğinde algılanmasına yönelik içerik öngörmesiyle ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenler % 15,2 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 54,5 oranında ise katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 6,1'i kesinlikle katıldığını, % 81,8'i ise katıldıklarını belirtmektedir. Bay öğretmenlerden 6–10 yıl deneyimli öğretmenler olumsuz görüş ifade ederken, 0–5 yıl ve 6–10 yıl deneyimli bayan öğretmenler olumsuz görüş ifade etmektedirler.

Tablo 22'de öğretmenlerin yeni program olayların yaşanılan dünya ölçeğinde algılanmasına yönelik içerik öngörmesiyle ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenlerin % 13,6 sı kesinlikle katıldıklarını, % 53'ü ise katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 36,4 ü kesinlikle katıldığını, % 51,5'i ise bu görüşe katıldığını belirtmektedirler. Bay öğretmenlerden 11–15 ve 16–25 yıl deneyime sahip öğretmenler kesinlikle katılmadıklarını ifade ederlerken, bayan öğretmenlerden ise sadece 6–10 yıl deneyimli öğretmenler katılmadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 22: Yeni Program Olayların Yaşanılan Dünya Ölçeğinde Algılanmasına Yönelik Bir İçeriği Öngörür

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		F	%
		f	%	f	%	f	%	F	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	0	0	3	16.7	0	0	6	19.4	9	13.6
	Katılıyorum	11	100	6	33.3	4	66.7	14	45.2	35	53
	Fikrim Yok	0	0	9	50	2	33.3	11	35.5	22	33.3
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	5	55.6	0	0	7	100	0	0	12	36.4
	Katılıyorum	3	33.3	9	75	0	0	5	100	17	51.5
	Katılmıyorum	0	0	3	25	0	0	0	0	3	9.1
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 23: Yeni Program Küresel Etkileşimi Yansıtabilen Bir İçeriği Öngörmez

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		F	%
		f	%	f	%	f	%	F	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	3	27.3	8	44.4	0	0	0	0	11	16.7
	Katılıyorum	8	72.7	2	11.1	5	83.3	24	77.4	39	59.1
	Fikrim Yok	0	0	3	16.7	1	16.7	7	22.6	11	16.7
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	5	55.6	0	0	7	100	0	0	12	36.4
	Katılıyorum	3	33.3	3	100	0	0	5	100	20	60.6
	Fikrim Yok	1	11.1	0	0	0	0	0	0	1	3.0
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 23’de öğretmenlerin yeni programın küresel etkileşimi yansıtabilen içerik öngörmemesiyle ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenler % 16,7 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 59,1 oranında da katıldığını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 36,4’ü kesinlikle katıldıklarını, % 60,6’sını katıldıklarını belirttikleri. Bay öğretmenlerden sadece 6–10 deneyimli öğretmenler katılmadıklarını ifade ederlerken, bayan öğretmenlerin olumsuz görüş ifade etmedikleri tespit edilmektedir.

Tablo 24: Yeni Program Türkiye'nin Konumsal Önemine Duyarlıdır

Cinsiyet		Deneyim								Toplam	
		0-5		6-10		11-15		16-25		F	%
		f	%	f	%	f	%	F	%		
Bay	Kesinlikle Katılıyorum	4	36.4	8	44.4	1	16.7	1	3.2	14	21.2
	Katılıyorum	7	63.6	2	11.1	5	83.3	28	90.3	42	63.6
	Fikrim Yok	0	0	3	16.7	0	0	2	6.5	5	7.6
	Katılmıyorum	0	0	5	27.8	0	0	0	0	5	7.6
	Toplam	11	100	18	100	6	100	31	100	66	100
Bayan	Kesinlikle Katılıyorum	5	55.6	0	0	7	100	0	0	12	36.4
	Katılıyorum	3	33.3	12	100	0	0	5	100	20	60.6
	Fikrim Yok	1	11.1	0	0	0	0	0	0	1	3.0
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Toplam	9	100	12	100	7	100	5	100	33	100

Tablo 24'de öğretmenlerin yeni programın Türkiye'nin konumsal önemine duyarlı olmasıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Bay öğretmenlerin % 21,2 si kesinlikle katıldıklarını, % 63,6 sı katıldıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin % 36,4 ü kesinlikle katıldığını, % 60,6 sı ise katıldıklarını belirtmektedir. Bununla birlikte bay öğretmenlerden 6–10 yıl deneyimli olanlar katılmadıklarını belirtirken, bayan öğretmenlerin olumsuz görüşü tespit edilmemektedir.

Tartışma

Araştırma sonuçlarına göre yenilenen programın öğrencilere kazandırdıkları olumsuz durumların yanında olumlu durumların çokluğu dikkatleri genel olarak öğretmenler yeni programla *öğrenci merkezli ders işlenebileceğini* söylemekle beraber, bayan öğretmenler programla *öğrenciler öğrenme-öğretme sürecine öğrenciler aktif olarak katılır, bilgiyi ezber yoluyla edilgen bir şekilde öğrenmez* şeklinde görüş belirtirlerken, buna karşın bay öğretmenlerden 0–5 ve 11–15 yıl deneyimli öğretmenler aksi görüş belirtmişlerdir. Bu durum Coğrafya programları ve dersleriyle yapılan çalışmalarda coğrafyanın ezber ders olarak nitelendirilmesini ve ezber yaptırıldığı ileri süren görüşlerin (Tümertekin ve Özgüç, 2002; Akbulut, 2004; Arı, 2008) aksine, Akengin (2008) tarafından da belirtildiği gibi Coğrafya öğretmenlerinin, yenilenen öğretim programının coğrafya öğretimine katkısıyla ilgili düşünceleri ile programın geneline yönelik bakış açısının uyumluluk gösterdiği dikkati çekmektedir.

Bayan öğretmenlere göre; yeni programla öğrenciler bilgiyi anlamlandırarak yorumlar ama bilgiyi yapılandıramaz. Bay öğretmenler de bu görüşe katılmakla beraber 0–5 ve 11–15 yıl deneyimli öğretmenlerin bir kısmı yeni

programla öğrencilerin bilgiyi yapılandırabildiğini, buna karşın 0-5, 6-10 ve 11-15 yıl deneyimli bay öğretmenlerin bir kısmı öğrencilerin bilgiyi yorumlayamayacağını ileri sürmektedir.

Bay öğretmenlerden 0-5 ve 11-15 yıl deneyimli olanların ve bayan öğretmenlerin 6-10 yıl deneyime sahip olanların bir kısmı *yeni programın öğrencilere kazandırmayı hedeflediği bilgi öğrencilerin günlük yaşantıları yoluyla hayata taşınabilir nitelikte* olduğunu ileri sürmektedir. Buna karşın 6-10 deneyimli bay ve bayan öğretmenlerin bir kısmı hariç diğer öğretmenler programın öğrencilere kazandırmayı *hedeflediği bilgiyi öğrenciler meslek yaşantıları yoluyla hayata taşıyamayacağını* ileri sürmektedirler. Literatürde de bu soruna ilişkin olarak coğrafya dersi yaşamla bağlantılı bir derstir, ancak öğrenciler için coğrafya öğretimindeki en önemli sorun öğrendiği bilgileri pratik yaşamla bağdaştıramamasıdır şeklinde yorumlara rastlanmaktadır (Akınoğlu, 2005; Akyol, 2004).

Öğretmenler, yeni programın öğrencilere kazandırmayı hedeflediği *tutumun öğrencilerin günlük yaşantıları yoluyla hayata taşınabilir nitelikte* olduğunu ileri sürerken, sadece 6-10 yıl deneyimli bay öğretmenlerin bir kısmı bu görüşe katılmamaktadır. Buna karşın öğretmenlerden 0-5 ve 11-15 yıl deneyimli olanların bir kısmı hariç öğretmenlere göre; programın hedeflediği *tutum, öğrencilerin meslek yaşantıları yoluyla hayata taşınamayacağını* ileri sürmektedirler. Bay öğretmenlerden 6-10 ve 16-25 yıl deneyimli öğretmenlerin bir kısmı hariç öğretmenlere göre; yeni programın öğrencilere kazandırmayı hedeflediği *değerler, öğrencilerin günlük yaşantıları yoluyla hayata taşınabilir niteliktedir*. Alan yazın incelendiğinde Akyol (2004) yaptığı çalışmada benzer sonuca ulaşmıştır.

Bay öğretmenlerden 6-10 yıl deneyimli olanların bir kısmı hariç öğretmenlere göre; yeni program öğrencilerin *soru sormasını engeller, planlama yapması zorlaşır* fakat; yeni program *öğrencileri araştırmaya* yönlendirir. Bay öğretmenlerden 6-10 yıl deneyimli olanların bir kısmı hariç öğretmenlere göre; Yeni Program *öğrencilerin planlama yapmasını zorlaştırır*.

Bay öğretmenlerden 0-5 ve 11-15 yıl deneyimli olanların bir kısmı hariç, öğretmenlere göre; *yeni program öğrencilerin doğaya uyumlu gelişmesini hedef aldığı* ileri sürmekte, hatta bay öğretmenlerden 0-5 ve 6-10 yıl deneyimli olanlar ve bayan öğretmenlerden 0-5 deneyimli olanlar hariç, öğretmenlere göre; *yeni program doğa etkileşime duyarlıdır*. Buna karşın bay öğretmenlerin bir kısmı ve bayan öğretmenlerden 6-10 yıl deneyime sahip olanların bir kısmı hariç öğretmenlere göre; *yeni program insan etkileşime duyarlı olduğunu iddia etmektedirler*. Bay öğretmenlerden 0-5 ve 6-10 yıl deneyimli olanlar hariç öğretmenlere göre; *yeni programın öğrencileri tasarruf yapmaya özendirilen bir içeriği yoktur*.

Öğretmenlere göre; *yeni program öğrenciler için olayların yaşanılan alan ölçeğinde algılanmasına yönelik bir içeriği* öngörür. Buna karşın bay

öğretmenlerden 11-15 ve 16-25 yıl deneyimli öğretmenlerin bir kısmı hariç öğretmenlere göre; *yeni program öğrenciler için olguların yaşanılan bölge ölçeğinde algılanmasına yönelik bir içeriği* öngörmez. Bay öğretmenlerden 6-10 yıl deneyime, bayan öğretmenlerden ise 0-5 ve 6-10 yıl deneyimli olanlar hariç öğretmenlere göre; *yeni program öğrenciler için olayların yaşanılan ülke ve dünya ölçeğinde algılanmasına yönelik bir içeriği* öngörür. Öğretmenlerden 6-10 yıl deneyimli olanlar hariç öğretmenlere göre; *yeni program küresel etkileşimi yansıtabilen bir içeriği öngörmez fakat; Türkiye'nin konumsal önemine duyarlıdır.* Akengin (2008) tarafından yapılan bir çalışmada ise konuyla ilgili olarak coğrafya dersinin amacı; öğrencilere yaşadığı mekânı ve dünyayı tanıtmak, dünya üzerindeki doğal, beşeri ve ekonomik olayların farklılıklarını/benzerliklerini sebep-sonuç ilişkisinde analiz etmeyi ve değerlendirmeyi öğretmektedir denilmektedir. Yukarıdaki sonuçlar doğrultusunda aşağıda bazı öneriler sunulmuştur:

Öneriler

- 1.Programın değerlendirilme sürecinde program yapımcılar tarafından öğretmenlere yöneltilen sorular ışığında verdikleri cevaplar dikkate alınabilir.
- 2.Ders kitapları ve etkinlikler gözden geçirilebilir.
- 3.Programın amacına ulaşabilmesi için okullar derslik sistemine geçmeli ya da coğrafya derslikleri oluşturulmalı ve derslikler araç-gereç yönünden zenginleştirilebilir.
- 4.Coğrafyanın en önemli yöntemi olan gezi gözlem yöntemi önündeki bürokratik engeller kaldırılmalı.
- 5.Yapılan bilimsel çalışmaların rahatlıkla takip edilebilmesi açısından "eric" gibi veri tabanları oluşturulmalı.
- 6.Bu çalışma her öğretim yılı sonunda tekrar yapılmalıdır.
- 7.Etkin bir coğrafya eğitimi için öğretmenler coğrafya disiplininin benimsediği prensipleri göz önünde bulundurarak programı uygulamaları önemlidir.

Kaynaklar

- Akengin, H. (2008). Coğrafya Öğretmenlerinin Yenilenen Lise Coğrafya Öğretim Programı Hakkındaki Görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*. Sayı (18), 1–20. İstanbul.
- Aknoğlu, O. (2005). Coğrafya Eğitiminin Etkililiği ve Sorunları. *Marmara Coğrafya Dergisi*. Sayı (12), 77–95, İstanbul
- Akyol, Ç. (2004). İlköğretim II. Kademe Ders Kitaplarındaki (Sosyal Bilgiler Coğrafya Konularına Eleştirel Bir Bakış. *I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*. (15–17 Mayıs). İzmir. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Anderson, L.W. (1990). *Fundamentals of Educational Research*. London et. Al: The Farmer Press.
- Antalyalı, Ö.L. (2005). Varyans Analizi (ANOVA-MANOVA), Ş. Kalaycı (Ed.), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara, Asil Yayın Dağıtım

Ltd. Şti.

Arı, Y. (2008). Coğrafyayı Neden Çok Boyutlu Olarak Tanımlama ve Öğretmeye İhtiyaç Vardır? Editörler: Ramazan Özey, Ali Demirci, Coğrafya Öğretiminde Yöntem ve Yaklaşımlar. Aktif Yayınevi, İstanbul.

Buldan İ., Çakıcıoğlu Oban, R. (2004). Lise I Coğrafya Eğitim Programlarının İçerik ve Zaman Açısından Değerlendirilmesi, Avrupa Birliği Ülkeleriyle (İngiltere Örneği) Karşılaştırılması. *I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*. (15–17 Mayıs). İzmir. D.E.Ü.

Büyüköztürk, Ş. (2004). Sosyal Bilimler İçin veri Analizi Kitabı, Ankara: PegemA Yayıncılık.

Doğanay, H. (1989). Coğrafya ve Liselerimizde Coğrafya Öğretim Programları. *Atatürk Kültür Dil ve Tarih Kurumu Coğrafya Araştırmaları Dergisi*. Sayı (1), 7–24. Ankara

Doğanay, H. (2002). Coğrafya Öğretim Yöntemleri

Duatepe, A., Çilesiz, Ş. (1999). Matematik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 16-17, s. 45-52, Ankara.

Efe, R. (2007). 1997, Coğrafyada Yeni Yaklaşımlar, Coğrafya Eğitiminde Çağdaş Metod ve Teknikler. *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı:1, İstanbul.

Engin, İ., Akbaş, Y., Gençtürk, E. (2003). I. Coğrafya Kongresinden Günümüze Liselerimizde Müfredat Programlarındaki Değişimler. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı 7.

Gülersoy, A. E. (2007). Eski ve Yeni 9. Ve 10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı 21.

Gümüş, N. (2004). 1941'den Günümüze Türkiye'de Ortaöğretim Coğrafya Öğretim Programlarındaki Değişiklikler. *I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*. (15–17 Mayıs). İzmir. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Kızılcıaoğlu, A., Taş, H. İ. (2007). İlköğretim İkinci Kademedeki Coğrafya Eğitimi ve Öğretimi: Öğrenme Alanları ve Kazanım Boyutu Meb (2005). Coğrafya Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara.

Özdamar, K. (1999). Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi, Eskişehir, Kaan Kitabevi

Semenderoğlu, A. (2004). Lise Coğrafya Ders Kitaplarının Seçimi ve Değerlendirilmesine Eleştirel Bir Yaklaşım. *I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*. (15–17 Mayıs). İzmir. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Solmaz, F., Uzunöz, A. (2009). Ortaöğretim Coğrafya Öğretmenleri ve Öğrencilerinin Coğrafya Öğretiminin Davranışsal Amaçlarına Ulaşma Düzeyinin Belirlenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı 183

Tavşancıl, E. (2005). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

Tebliğler Dergisi (1957). Meb Yayınları, 976

Tebliğler Dergisi (1983). Meb Yayınları, 2146

Tebliğler Dergisi (1992). Meb Yayınları, 2357

Tümertekin, E. ve Özgüç, N., (2002). Beşeri Coğrafya, Çantay Kitabevi. İstanbul.

Yalçın, A. Y., Bayrakçeken, S. (2010). *International Online Journal of Educational Sciences*, 2 (2), 508–531